ಅಗರ್

ಕೇಂದ್, ತೂದು, ದಾಂಟ್‌ದ್ ಇಪ್ಪರ್ ಕೆಲೆವೆರಾಂಡಲಾ, ಅಗರ್. ಅಗರ್ ಲಾಗಿದುನಗುಲು ಒತ್ತೊನಯೆರ್. ಒಟ್ಟುಗು ಪನ್ಪುಂಡ, ಅಗರ್ ನಮನ ತುಲುವೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪಂಡ ಪಾಡಿ ಗುಡ್ಡೆದ ಭಾಗ. ನಮನ ಬೆನ್ನಿಗ್, ಲಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್, ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಅಗರ್ ಪಾಡ್ದ್, ಊರ್ಯಗಲೆನ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ತಡೆತೊಂದು ಇತ್ತ. 'ಮಲ್ಲ ಅಗರ್ ಕಡ್ತ್ ಬತ್ತನಾ' ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್, ಜೋಕುಲು ಎಂಕುಲು ಸೋತು ಪೊಂಡ್ ಪಂಡಡ. ಬಾರಿ ಬಂಙದ ಬೇಲೆ, ಅಗರ್ ಪಾಡುನ. ಸಾದನ್ರ ಅರ್ದ ಮುಂಡು (ಮೂಜಿ ಅಡಿ) ಗಾಂತ್‌ದ, ರಡ್ಡ್ ಅಡಿ ಅಗೆಲದ ಸಾಲ್ (ತೋಡು) ಗರ್ತ್‌ದ್ ಮನ್ನ್ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಡು, ಸಾಲ್‌ಡ್ ಮುಂಚಿ ದರ ಪತಿ ಲೆಕ್ಕ. ನನ ಮುಂಚಿ ದರ ದಾದ ಪಂದ್ ನನೊರ ಪನ್‌ಕ. ಎಚ್ಚಿ ಕಡಿಮೆ ನೆಲತ ಮಿತ್ತ್ ತೋಡಿನ ಒಂಕ್ರುಗು ತಾಗದ್, ಮೂಜಿ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅಡಿ ಅಗೆಲದ ಮನ್ನ ರಾಸಿ ಪಾಡೊಂದು ಪೋವೊಡು. ಮೂಜಿ+ಮೂಜಿ, ಆಜಿ ಅಡಿ ಎಪ್ಪರೊಗು ಮನ್ನ್ ಗರ್ತ್‌ದ್, ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡುನು ಪನ್ನಗ, ಬಾರಿ ಬಂಙದ ಬೇಲೆನೆ. ಬೊಕ್ಕ ಉದ್ದಾನ ಉದ್ದದ ಅಗರ್. ಇ ಮನ್ನ್ ಗರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಲ್ತಿನ, ತರೆ ಮುಟ್ಟ, ಮುದೆಲ್ ಅಗೆಲದ ಪಾಗರ (?) ನೆಕ್ಕ್ ಪಸ್ಕೆಟೆ ಪತ್ತವೆರ್. ಅಗರ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಪುಡೆಲಾ ಜಪ್ಪಂಗೆಲ್, ಪಿದಾಯಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಕನಿ. ಪಸ್ಕೆಟ್ಟಿ (turf) ಪಂಡ ಪಜಿರ್ ಅಡಿಡ್ದ್ ಕೊಟ್ರೆಡ್ ಚಚ್ಚೌಕ ಗರ್ತ್ ಗೆಪ್ಪನು. ಉಂದೆನ್ ಗರ್ತ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಮನ್ನ ಗೋಡೆಗ್ ಪತ್ತಾಯಡ, ಪಜಿರ್ ಬೇರ್ ಬುಡು, ಮನ್ನ್ ಬರ್ಸೊಗು, ಕರದ್, ಜಾರ್‌ದ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ್ಕ ತಡೆಪುಂಡು. ಅಗರ್‌ದ ತರೆಕ್ ಗೇನ್‌ಗ್ ರಡ್ಡೆದಲ್ಕ, ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿ ನಡ್‌ಪೆರ್. ಇ ಕಲ್ಲಿಡ್ ಮುಲ್ಲು ಮೆಯಿ ಒರ್ಬಡಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯೆರೆ ಇಯೆರೆ ಅಗರ್ ಲಾಗ್ಯುನ ಕೈಕಂಜಿ, ನರಮಾನಿಗ್ ಪರ್ಂಕುಂಡು. ಅಂಚ ಅಗರ್ ಲಾಗ್ಯೊಡ್ಡುಂಬು ಮುಕ್ಕೊಲು, ಮುಕ್ಕೊಲು ಎನ್ನೊಡಾಪುಂಡು.

ಅಗರ್ ಲಾಗ್ಯುನು ಪಂಡ, ಊರ್ಯಾಯನ ಕಂಡೊಗಾ, ಲಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾ, ಕಂಡ್‌ದ್ ಪೋದು (trespass) ಕಂಡ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಿನಿ ನನೊರಿ ತಾಂಕ್ ದೀತಿನ ಪಜ್ಜಿ ಕೊಡಿ (ಕೆಯಿ, ನೇಜಿ, ಬಸಲೆ, ಪದ್ಪೆ.....). ಉಂದು ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಅನ್ವಯ, ನರಮಾನಿಗ್ ಆನಗ? ಅರ್ತ ಆತೇ, ಪಜ್ಜಿಕೊಡಿ. ಗಾದೆ ಉಂಡು, ನಿರೆಕರೆತಾಯನ ಲಚ್ಚಿಲ್ ಏಪಲಾ ಪಚ್ಚ ಪಚ್ಚ. ಅಂಚ, ನಾಡೊಂದು ಪೋದು, ನಮ್ಮ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬೇತೆಗಲೆನ ಅಗರ್ ಲಾಗಿದ್ (ಕಡತ್‌ದ್), ಪೋದು...ಪೋದು..... ಸೀದಾ ಸೀದಾ ಪನ್ಪುಂಡ.... ಮರ್ಯಾದಿ (ಮಿತಿ)

ಅಗರ್ ಬತ್ತಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಊದ್ ಬತ್ತಿ ಗೊತ್ತು ಇತ್ತಿನನೇ ನಂಕ್ ಮಾತ. ಅಗರ್ (Agar wood, ಅತ್ತ್ ಡ Aquilaria crasana) ಒಂಜಿ ಮರ, ಊರುಡು ಇಲ್ಲಡೊಂಜಿ ನಡ್ತೆ ಮೆಗ್ಯೆ. ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಸಪೂರದ ಕಡ್ಡಿಗ್ ಒಂತೆನೇ ಒಂತೆ ಇ ಮರತ ಸನ್ನ ಪೊಡಿ, ಅಂದಾ ಅತ್ತಾ ಗಂದದ ಮರತ ಸನ್ನ ಪೊಡಿ, ಮಕ್ಕೊ ಮರತ ಪೊಡಿ ಗಟ್ಟಿ ಕಲತ್‌ದ್ ಪೀಪುವೆರ್.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಅಗರ್ ಬೇತೆನೆ, ಒಂಜಿ ಜಿಲಾಟಿನ್ ದಲ್ಕದ ಕೆಂಪುದ ಪಾಂಬಸ್‌ಡ್ಡ್ ಮಲ್ಪುನ. ತಿಂಡಿ ತಿನಸ್‌ಲೆಡ್‌ಲಾ ಉಪಯೋಗ ಉಂಡು, ಐಡ್ಡ್ ಎಚ್ಚ ಇ 'ಅಗರ್ ಮೀಡಿಯಾ' ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಬುಲೆಪರೆ ಮೈಕ್ರೋಬಯಾಲಜಿ ಲ್ಯಾಬಡ್ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಒಂಜಿ ಇತಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುದ ಸಂತಾನ, ಇ ಅಗರ್‌ದ ತಟ್ಟೆಡ್, ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ದಿನೊಟು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆಗ್ ಬುಲೆವುಂಡು. ಅಪಗ ಐಕುಲು ಪಂಡಾ ಐಕ್ಲೆನ ಕಾಲೋನಿ ನಂಕ್ (ಬಜಿ) ಕನ್ನೆಗ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

'ಪಂಜಿ ಅಗರ್' ಪಂದ್ ಉಂಡುಗೆ, ತಗ್ಗೆದ. ಯಾನ್ ತೂತುಜಿ. ಉಂದು ಕನಿ ಗರ್ತ್ ಮಲ್ತಿನ ಅತ್ತ್. ಎಪ್ಪರದ ಪುನಿ, ನಮ್ಮ ಜಾಗೆದ ಸುತ್ತ, ಗಡಿತ ಗುರ್ತೊಗು ಇತಿನವು. ಅಂಡ್ಡಾ, ಪೋಂಡ್ಡಾ (ಆದರೆ, ಹೋದರೆ, ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದರೆ....) ಪನ್ಪಿನೈಕ್ ಹಿಂದಿಡ್ ಅಗರ್.,..ಮಗರ್...." ಪನ್ಪೆರ್.